

علی اکبر صالحی:

چین می‌گوید رابطه‌تان را با آمریکا تنظیم کنید تا مشکل ما حل شود#۴۷:فرصت خوبی برای مذاکره با آمریکا داریم

رئیس اسبق سازمان انرژی اتمی گفت: چینی‌ها خودشان به ما می‌گویند - حداقل در زمانی که من مسئول بودم - که رابطه‌تان را با آمریکا تنظیم کنید تا مشکل ما حل شود.

به گزارش سایت خبری پرسون، علی اکبر صالحی گفت: در طول ۴۴ سال گذشته روابط جمهوری اسلامی ایران با آمریکا متأثر از سوابق تاریخی سلبی بین دو کشور بوده. ما در این ۴۴ سال روابط خوبی با هم نداشته ایم و از ابتدای انقلاب روابط ما سلبی بوده.

رئیس سابق سازمان انرژی اتمی ادامه داد: هر کدام از ما دلایل خودش را دارد. مثلاً ما می‌گوییم شما در کودتای ۲۸ مرداد مسیر سیاسی کشور را منحرف کردید و در جهتی بردید که عاقبت کشور، عاقبت خوبی نشد و رژیم گذشته را مجدداً مسلط کردید. این موضوع درست هم هست. خود آمریکایی‌ها هم اعتراف کرده اند.

او در بخشی دیگر از این گفت و گو بیان کرد: البته این را هم باید بگوییم که در طول این ۴۴ سال متأسفانه در برخی امور به خاطر ناکارآمدی‌هایی که در حوزه‌های مختلف مدیریتی داشتیم - بنده هم یکی از آنها - خیلی نتوانسته ایم موفق عمل کنیم. ناگفته پیداست که شرایط اقتصادی و به طور کلی معیشتی مردم، شرایط خوبی نیست و وقتی که شرایط معیشتی مردم خوب نباشد، ما احادیث فراوان داریم مبنی بر اینکه اگر از دری فقر وارد شد، از در دیگر دین خارج می‌شود. می‌گویند فقر می‌تواند مقدمه‌ای برای کفر باشد. الان به تبع این وضعیت معیشتی سختی که اکثر هموطنان مان از آن رنج می‌برند، شرایط اجتماعی ما خیلی سخت شده است. در وضعیت مطلوبی نیستیم و باید از این وضعیت خارج شویم.

صالحی گفت: یک زمانی قرار بود که برجام این مسئله را حل کند، ولی دیدید که ترامپ مانع آن شد. این شرایط را چه کسی برای ما به وجود آورده؟ یک مقدارش همانطور که قبلاً گفتم ناشی از عملکرد و مدیریت ناکارآمد ماست، اما بخش قابل توجهی از آن مربوط به محدودیت‌ها و تحریم‌هایی است که از خارج بر ما تحمیل شده است.

او ادامه داد: نه به ما اجازه می‌دهند ارتباط بانکی داشته باشیم، نه صادرات و واردات درست و حسابی داشته باشیم، نه خطوط ترانزیت را اجازه می‌دهند از اینجا باشد. مثلاً نفت آذربایجان را که در ابتدا قرار بود از ایران انتقال یابد - چون از ایران ارزان‌تر بود و نیاز به سرمایه‌گذاری کمتری داشت - به خاطر قانون داماتو در زمان کلینتون حاضر شدند هزینه بیشتری بکنند و وقت بیشتری بگذارند و آن خط نفت را از خاک ترکیه به بندر جیحان برسانند.

صالحی افزود: از این نوع کارها زیاد شده و الان هم سعی دارند مانع توسعه راه‌های ترانزیتی ایران شوند. همین بحث اخیر هم هست؛ راه آهن عراق قرار است به ترکیه وصل شود که ایران را دور بزنند؛ یعنی جنوب ایران که خلیج فارس باشد از طریق ترکیه به اروپا وصل شود.

او ادامه داد: به خاطر شرایط سیاسی و چالشی که ما با غرب و در راس آن‌ها با آمریکا داریم، از هر راهی که بتوانند می‌خواهند ما را تحت فشار قرار دهند. این یک چالش جدی است بین ما و غرب و در راس آن‌ها آمریکا. به هر مانعی فکر می‌کنند. افراد را تحریم می‌کنند. شرکت‌ها را تحریم می‌کنند. حتی کشوری مثل هند که یک میلیارد و نیم جمعیت دارد، در مقابل آمریکا تسلیم می‌شود و روابط تجاری اش را با ما محدود می‌کند.

صالحی تأکید کرد: کشوری مثل چین چرا و چطور با عربستان رابطه وسیع و همه جانبه دارد؟ چون با عربستان قریب به ۸۰ میلیارد دلار روابط تجاری دارد و مشکلی هم از حیث روابط بین المللی ندارند. با کل حوزه خلیج فارس قریب به ۳۰۰ میلیارد دلار رابطه تجاری دارند و دارند آن را به ۵۰۰ میلیارد دلار می‌رسانند. سرمایه‌گذاری‌هایی در حوزه‌های علمی، فناوری و نظامی می‌کنند، اما چین با ما تعاملاتی با این وسعت و تنوع ندارد.

او ادامه داد: چینی‌ها خودشان به ما می‌گویند - حداقل در زمانی که من مسئول بودم - که رابطه‌تان را با آمریکا تنظیم کنید تا مشکل ما حل شود. این را به ما گفته اند. روس‌ها هم این را به ما گفته اند. خیلی جالب و قابل تأمل است!

صالحی گفت: این وضعیتی است که ما داریم. این شرایط اقتصادی ماست که نمی‌توانیم با اغلب بانک‌های مهم دنیا رابطه داشته باشیم و همه چیز برای ما گران تمام می‌شود. بالاخره ما نیاز داریم و باید نیازهایمان را از خارج وارد کنیم. چون این کارها را نمی‌توانیم به سهولت انجام دهیم، قیمت جنسی که می‌خریم، بیشتر می‌شود.

او افزود: همین پولی که گفته اند از کره جنوبی قرار است آزاد شود - فعلاً چند بار گفته اند آزاد خواهد شد - اگر فرض کنیم آزاد شود، گفته اند یک بار باید به سوییس برود و در نتیجه در تعیین نرخ تسعیر، ما دوباره کلی پول از دست می‌دهیم.

صالحی گفت: اگر این یک رابطه معقول بود و ما مثل کشورهای دنیا داد و ستد داشتیم، این همه ضرر و زیان نمی‌دادیم. مثلاً کشورهای همسایه ما آن

جایی که ما میدان گازی مشترک داریم، با استفاده از تکنولوژی پیشرفته – این طور که به ما می‌گویند – دارند سهم گاز ما را ربایش می‌کنند. چون ما نمی‌توانیم، آن‌ها می‌برند. یا مخازن نفتی که ما با برخی کشورهای همسایه به صورت مشترک داریم، چون ما تکنولوژی نداریم، دارند نفت ما را می‌برند. مثل یک حوض پر از آب است که آن‌ها دارند با سطل آب را می‌برند، اما ما، چون سطل نداریم و یا حد اکثر اینکه سطل مان بسیار کوچک است یا سهمی نمی‌بریم و یا خیلی کم برداشت می‌کنیم. اسمش این است که ما آنجا سهم داریم، ولی وقتی نمی‌توانیم از آن استفاده کنیم چه فایده؟

صالحی تصریح کرد: اگر کسی در داخل ایران کار زشتی بکند مثل اختلاس‌هایی که می‌شود و از بانک‌ها وام می‌گیرند و به موقع پس نمی‌دهند، همه ما بحق متأثر می‌شویم، اما هیچ وقت با تأکید و جدیت نمی‌گوییم میلیاردها دلار ما در میادین مشترک گازی و نفتی دارد از دستمان می‌رود. دیگران دارند می‌برند. ما در این خصوص یا خیلی حساس نیستیم و یا کم حرفش را می‌زنیم.

او افزود: این فشارها ناشی از این تحریم‌هایی است که علیه ما شده. تحریم تکنولوژیکی، تحریم صنعتی، تحریم علمی. استادمان اگر بخواهد جایی برود، هزار جور گرفتاری دارد. استادی که بخواهد محصور و دور از جامعه بین المللی علمی باشد آن هم در دنیایی که فناوری‌های نوینی مانند هوش مصنوعی و کوانتومی در حال ظهور هستند (disruptive technologies) یعنی فناوری‌های مختل کننده، چه رشدی می‌تواند داشته باشد؟ تازه ما علاوه بر آن‌ها هراس امنیتی خودمان را هم داریم. یعنی هر استادی برود و بیاید، نگران است که نکند خدای ناکرده به او انگ جاسوسی بزنند؛ لذا باید یک جوری خودمان را از این بحران‌ها خارج بکنیم.

صالحی تأکید کرد: برجام راهی بود که قرار بود برخی از این بن بست‌ها را رفع کند. به هر حال شرایط جهانی در حال تغییر است، دنیا دارد عوض می‌شود. الان جنگ اوکراین یک بحث جدی است. نیاز چین به انرژی جدی است. چین دارد تند و تند با کشورهای حوزه خلیج فارس قرارداد انرژی می‌بندد. با عربستان قرارداد نفتی می‌بندد. با قطر قرارداد گازی می‌بندد. می‌خواهد مطمئن باشد در آینده تامین نفت و گازش تضمین خواهد بود.

صالحی افزود: البته یک مقدار ساده اندیشی است که ما فکر کنیم آمریکا که به دنبال مهار چین است، در چنین شرایطی اجازه دهد کشورهایی که در حوزه نفوذ آمریکا هستند – حوزه خلیج فارس حوزه نفوذ آمریکا است – آزادانه بتوانند هرچقدر می‌خواهند به چین نفت و گاز بدهند و پولش را هم به یوان بگیرند. تا حدی آمریکا ممکن است اغماض بکند، اما اگر بخواهد چین را مهار بکند، قطعاً به میدان می‌آید. والا این همه پایگاه هوایی و دریایی وزمینی در خلیج فارس را برای چه گذاشته است؟ جز برای نفت و گاز؟

او افزود: به هر حال هر کشوری دارد سعی می‌کند از این آب گل آلود برای خودش بهره لازم را ببرد. قضایا دارد خیلی آشفته می‌شود و ما در این آشفتگی وضعیت نسبتاً معقولی را در حوزه نظامی، دفاعی و جبهه مقاومت در منطقه داریم. الان ایران یک قدرت منطقه‌ای است و این حقیقت را دوست و دشمن اذعان دارد. چون الان ما قدرت منطقه‌ای هستیم، فرصت خوبی است که بنشینیم با غرب و در راس آن‌ها آمریکا یک گفتگو و یک مذاکره وسیع تری را انجام دهیم. شاید اسمش را بگذاریم مذاکره سیاسی. ما تا الان با آمریکا چندین بار مذاکره مستقیم داشته ایم، اما مذاکره حول محورهای خاص بوده مثلاً افغانستان، عراق، آزادسازی زندانی‌ها و برجام.

او افزود: الان به جایی رسیده ایم که مسائل در هم تنیده شده، چین آمده به میدان، روسیه آمده به میدان، قضیه اوکراین، اهمیت روز افزون منطقه خاورمیانه به عنوان نقش آفرین در تأمین انرژی دنیا و حضور آمریکا در خاورمیانه؛ بعضی‌ها بر اساس شواهدی معتقدند آمریکا در حال افول است. باشد افول کند، ولی چه زمانی افول می‌کند؟ اگر تا سال دیگر افول کند می‌ارزد تا یکسال صبر کنیم. اما آمدیم و تا ۳۰ سال دیگر افول نکرد. ما باید در این ۳۰ سال چه کار کنیم؟ بالاخره ما باید مشکلمان را حل بکنیم.

صالحی ادامه داد: من فکر می‌کنم شاید الان وقتش باشد که بتوانیم یک گفت و گوی همه جانبه‌ای داشته باشیم که شاید اگر عنوانی برایش داشته باشیم، همان گفت و گوی سیاسی باشد. چون گفت و گوی سیاسی دربردارنده همه جوانب است. برجام هم می‌توانید در زمره همین گفتگوهای سیاسی باشد. امنیت منطقه هم می‌تواند در آن باشد. مسائل اقتصادی هم می‌تواند باشد. همه موضوعات مبتلا به می‌تواند در این گفتگو لحاظ شود.

صالحی تصریح کرد: چنین گفتگوهای اقتضائاتی دارد، اولاً باید دستمان پر باشد. برای ورود به این گفتگو باید یک آمادگی‌هایی داشته باشیم. ما یک سری عناصر قدرت را در منطقه داریم. عنصر نظامی مان قوی و واقعی است. البته برداشت غلوآمیز نشود. نمی‌خواهم با قدرت‌های نظامی دنیا خودمان را مقایسه کنم، ولی می‌توانیم از خودمان به خوبی دفاع کنیم.

او افزود: شرط دیگر برای ورود به یک چنین گفتگویی این است که باید انسجام و وحدت ملی را بیش از پیش تقویت کرده و آنرا در معرض دید جهانیان قرار داد. این انسجام و وحدت ملی اگر تقویت شود، اگر طرف مقابل حس بکند دولت و ملت دستشان در دست هم است، حساب و کتاب دیگری می‌کند.

صالحی گفت: سال سال انتخابات است. ما باید کاری کنیم که بهانه به دست دیگران ندهیم و شاهد رفتارهای ناهنجار در جامعه از هر طرفی که باشد نباشیم. خیلی باید با تدبیر عمل کنیم. این یک سال را باید با تدبیر جلو ببریم و انسجام و وحدت ملی خودمان را حفظ و تقویت کنیم. اگر این امر محقق شود، ما می‌توانیم وارد یک گفتمان سازنده و تقریباً هم وزن با غرب شویم. از ابتدای زمانی که انقلاب شکل گرفت، اگر تفاوت و یا به تعبیر دیگر شکاف ما با غرب وسیع بود، الآن این شکاف کمتر شده است. هم غرب دیگر آن غرب سابق نیست و هم ایران دیگر آن ایران سابق نیست، چه از نظر سیاسی، امنیتی، نظامی، نفوذ در منطقه و چه از حیث صنعتی و فناوری. بالاخره ایران خیلی فرق کرده است. یک نمونه اش دانشگاه‌ها؛ ۱۷۵ هزار دانشجو در سال ۱۳۵۷ در مقابل حدود ۳.۵ میلیون دانشجوی فعلی، اصلاً ایران یک ایران دیگری است.